

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

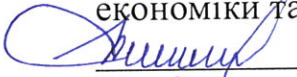
Факультет економіки та менеджменту

Кафедра менеджменту та маркетингу

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

економіки та менеджменту

 Олександр ОПАЛОВ

« 28 » 08 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ТА СТРАТЕГІЯ ЗАЛУЧЕННЯ ГРАНТОВИХ РЕСУРСІВ

Рівень вищої освіти: *Третій (освітньо-науковий)*

Галузь знань: *07 «Управління та адміністрування»*

Спеціальність: *073 «Менеджмент»*

Освітня програма: *Менеджмент*

Розробник: Кравчук Ірина Ігорівна, д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту та маркетингу.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту та маркетингу
Протокол № 2 від 26.08.2025 р.

Завідувач кафедри Людмила ТАРАСОВИЧ

Погоджено із гарантом освітньої програми «Менеджмент»

 Ірина КРАВЧУК

Схвалено навчально-методичною комісією факультету економіки та менеджменту

Протокол № 1 від 27.08.2025 р.

Голова НМК Оксана ПРОКОПЧУК

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Загальна кількість кредитів – 5 Годин – 150 змістових модулів – 2	Галузь знань <i>07 «Управління та адміністрування»</i>	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
	Спеціальність <i>073 «Менеджмент»</i>	2-й	-
		Семестр	
		4-й	
		Лекції	
		20 год.	-
	Рівень вищої освіти: <i>Третій (освітньо-науковий)</i>	Практичні	
		20 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		110 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		-	-
		Форма підсумкового контролю:	
	Залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування у здобувачів освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії» цілісного, концептуально обґрунтованого розуміння методів, стратегій та інструментарію залучення грантових ресурсів, а також розвиток здатності ефективно планувати, організовувати, реалізовувати та оцінювати грантову діяльність у контексті сучасної наукової, інноваційної, освітньої та соціально-економічної політики.

Завдання:

- ознайомлення з теоретико-методологічними основами грантової діяльності, включаючи еволюцію концепцій фінансування науки, моделі ресурсного забезпечення досліджень, принципи грантової підтримки та управління зовнішніми фінансовими потоками;
- формування компетентностей у сфері стратегічного планування грантової діяльності, зокрема аналізу потреб та можливостей організації, визначення цілей і напрямів залучення фінансування, оцінювання грантової спроможності та розроблення відповідних стратегій;
- опанування методик підготовки грантових заявок, включаючи формування структури проекту, опис проблеми, мети й завдань, підбір методів дослідження, складання бюджетів, логіко-структурних матриць і планів реалізації;

- розвиток навичок управління грантовими проектами, що охоплює планування ресурсів, оцінювання ризиків, фінансовий контроль, моніторинг виконання, підготовку звітності, забезпечення якості та дотримання вимог донорських організацій;
- формування умінь щодо взаємодії з грантодавцями, партнерами та стейкхолдерами, у тому числі з міжнародними фондами, державними інституціями, університетами, бізнес-структурами, а також розвиток навичок ефективної комунікації і переговорних стратегій;
- ознайомлення із сучасними нормативно-правовими актами у сфері грантової діяльності, міжнародними стандартами прозорості, етики досліджень, принципами академічної доброчесності та вимогами фінансового аудиту грантових проектів;
- формування здатності працювати з аналітичними, інформаційними та цифровими системами підтримки грантової діяльності, включаючи міжнародні грантові портали, бази даних донорів, наукометричні ресурси, платформи проектного менеджменту та інструменти оцінки ефективності;
- розвиток компетенцій у сфері представлення та просування проектних і наукових результатів, підготовки презентацій, пітчінгу проектів, комунікації з експертами та підвищення видимості дослідницьких ініціатив у міжнародному науковому та інноваційному середовищі.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей**:

Спеціальних/фахових (СК):

СК04. Здатність ініціювати, розробляти, реалізовувати та управляти науковими проектами у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямках та /або складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності.

СК05. Здатність до розробки технологій обґрунтування управлінських рішень в менеджменті з використанням сучасного інструментарію штучного інтелекту, інноваційних методів формування дизайну комунікативного профілю.

СК06. Здатність до організації високоінтелектуальних механізмів комунікацій, розробки спеціалізованих контентів, використання креативних рішень в організаційній взаємодії.

СК 07. Здатність виконувати аналітичний моніторинг розвитку соціально-економічних систем та управляти формуванням ціннісного потенціалу організації.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН04. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику у галузі управління та адміністрування і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми в менеджменті з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, етичних, економічних, екологічних та правових аспектів.

ПРН 05. Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці.

ПРН 09. Застосовувати сучасні інструменти цифровізації в управлінні соціально-економічними системами, формувати комунікативне середовище професійного менеджменту, розробляти інноваційні механізми ефективної організаційної взаємодії.

3. Зміст навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи SMART-менеджменту бізнес-мереж .

1. Теоретико-методологічні основи грантової діяльності: поняття, класифікації та парадигми дослідження

Теоретичні основи грантової діяльності як політичного, соціально-економічного та науково-організаційного феномена. Методологічний акцент на системному підході (вивчення грантоотримувача як підсистеми в екосистемі донор–реципієнт), інституціональному підході (нормативно-організаційні рамки, роль донорів, правила конкурсу) та парадигмі трансляції знань (knowledge-to-policy/Mode 2) у наукометричному вимірі. Концепти program logic / theory of change (логіка втручання → результати → вплив), метрики результативності та мультиметодні підходи (кількісні – біометричні/бібліометричні; якісні – кейс-дослідження, інтерв'ю). Ключові зарубіжні автори й парадигми: Carol H. Weiss (evaluation and theory of change), Michael Gibbons (Mode 2 knowledge production), Donald T. Campbell (evaluation methodology), Patton (utilization-focused evaluation).

Тема 2. Концептуальні основи грантознавства та концепції екосистемного підходу до грантового фінансування

Концептуально обґрунтоване бачення гранту як соціально-економічного інструмента, визначення елементів та їхніх функцій у грантовій екосистемі, **парадигма мережевого аналізу** (роль зв'язків між акторами: донори – адміністратори – бенефіціари), **теорія інституціонального та трансакційного підходу** при вивченні правил гри донорів і процедур відбору. Дослідницькі методи: системний аналіз, мережевий (SNA), case study (Yin), змішані методи (Creswell) для поєднання якісних й кількісних даних. Концепції «Triple Helix» (Etzkowitz). Відкрита наука та інноваційні екосистеми. Релевантність при з'ясуванні ролі наукових грантів у національних інноваційних системах. Вітчизняні наукові практики у формуванні локальної термінології «грантознавство». Еволюція грантових практик в Україні. Практична методологія – аналіз конкурсної документації донорів, порівняльне вивчення критеріїв відбору й інструментів оцінки впливу.

Тема 3. Стратегічне планування грантової активності: формування портфеля проєктів та управління ризиками

Загальні підходи стратегічного менеджменту у сферу грантової діяльності – застосування портфельної теорії (в контексті проєктного портфеля), інструментів стратегічного аналізу (SWOT, PESTEL, аналіз за зацікавленими сторонами), використання методів управління ризиками (FMEA, матриці вірогідність×наслідок, сценарне планування). Концепція **organizational readiness** (готовність організації до проєктної реалізації) та принципи сталості (sustainability) після завершення грантових періодів. Зарубіжні концептуальні джерела: стратегічний менеджмент (Mintzberg – для підходів до стратегії), портфельне управління проєктами (Project Portfolio Management literature), дослідження з фінансової стратегії в проєктному менеджменті.

4. Оцінка ефективності реалізації грантових проєктів: інструменти, індикатори, методи верифікації

Підходи до mid-term та ex-post оцінювання грантових проєктів, застосування theory of change і logical framework, побудова SMART-індикаторів та вибору даних для верифікації результатів. Використання бібліометричних методів для оцінки результативності наукових грантів (publication output, citations). Комбіновані підходи (mixed methods). Зарубіжні концептуальні підходи: utilization-focused evaluation (Patton), theory-based evaluation (Weiss), recent methodological advances у відкритих журналах (Sustainability, Research Integrity). Вітчизняні практики оцінювання програм міжнародної технічної допомоги та дослідження ефективності грантової підтримки на місцевому рівні. Теорія змін і конструкція логіки результатів. Вибір індикаторів і методів вимірювання (кількісні та якісні). Методи зовнішньої та внутрішньої оцінки (quasi-experimental, case study, participatory evaluation).

5. Управління мультистейкхолдерними партнерствами у грантових проєктах (модель співпраці «університет – бізнес – громада»)

Стратегія залучення міжнародних грантів: орієнтація на Horizon Europe, Erasmus+, USAID та Фонди ЄС.

Стратегічні підходи для інституцій (університети, НДІ, НУО) що прагнуть системно залучати міжнародні гранти. Методологія портфельного менеджменту проєктів (розподіл ресурсів між ініціативами різного рівня ризику й впливу), аналіз compliance (вимоги eligibility), розробка Gender Equality Plans (GEP) та Data Management Plans (DMP) (як вимога Horizon Europe). Інтеграція підходів транснаціонального партнерства та моделі «open science»/«research excellence». Практичні кейси та посібники Horizon, Erasmus+ та USAID визначають стандарти підготовки заявок, процедури фінансової звітності та моніторингу.

Вітчизняні практики адаптації стратегії українських інституцій до європейських вимог та специфіки донорів. Розгляд моделей triple-helix, партнерське управління, угоди про співпрацю, управління інтелектуальною власністю та трансфер знань; ключові автори: Etzkowitz (triple-helix), Gibbons (Mode 2), сучасні кейси українських університетів.

Змістовий модуль 2. Функціональні аспекти методів та стратегій залучення грантових ресурсів.

6. Етика і прозорість у грантовій діяльності: конфлікт інтересів, доброчесність і відкритий доступ

Принципи доброчесності у грантрайтингу й реалізації, нормативні підходи донорів, open science як вимога багатьох грантових програм; ключові автори: UNESCO (open science policies), Research Integrity literature. Етика, відповідність та питання інтелектуальної власності у грантових проектах. Етичні вимоги до досліджень та практичних проектів. Data management, open access, IP policies. Mechanisms of compliance та наслідки порушень. Етичні експертизи, GDPR/локальні норми, політики відкритого доступу (open science).

7. Фінансове адміністрування грантових програм: звітність, аудит, відповідність фінансовим правилам донорів.

Бюджетування грантових проектів, фінансовий менеджмент та аудит: методи планування та контролю. Конструювання бюджетів: пряма/непряма собівартість, co-funding. Фінансові регламенти донорів, currency rules, eligible costs. Аудит, звітність, внутрішній контроль.

Орієнтація на вимоги UE/USAID, робота з курсами валют, cost-allocation, підготовка фінансових додатків. Методики формування допустимих статей витрат, підготовка фінансових звітів відповідно до вимог донорів (Horizon, USAID, EU), інструменти ERP/PM для контролю витрат.

8. Цифрові інструменти для пошуку грантів і менеджменту проектів: платформи, CRM, системи моніторингу

Огляд платформ (Grants.gov, Cordis, EU Funding & Tenders Portal), методи кастомізації CRM для грантів, використання ВІ для моніторингу результатів. Фандрейзинг, комунікації та звітність: стратегія комунікацій донорських проектів і вимоги прозорості. Фандрейзингові стратегії та канали. Комунікаційні плани, visibility rules донорів. Звітність, аудит і публічна прозорість. Методологія побудови комунікаційних кампаній для підсилення шансів на фінансування; етичні стандарти; звітні формати донорів.

9. Комунікація результатів і стейкхолдер-менеджмент: знання як публічна цінність

Dissemination & exploitation plans, науково-популярна комунікація, медіа-стратегія, трансфер знань до практики. Класифікація ризиків (операційні, фінансові, контекстні). Методи оцінки йому (qualitative & quantitative risk assessment). План реагування та моніторинг ризиків. Застосування risk register, scenario planning, stress-testing бюджету. інтеграція в logframe. Побудова партнерств і консорціумів: мультиакторні моделі співпраці (університети, бізнес, влада, НУО). Пошук і відбір партнерів. Ролі та відповідальності у консорціумі. Механізми управління комунікацією і конфліктами. Моделі Triple Helix, governance structures у міжнародних проєктах, договори про партнерство.

10. Інтернаціоналізація грантової активності: участь у міжнародних програмах (Horizon Europe, Erasmus+, міжнародні фонди)

Процедурні вимоги Horizon/Erasmus+, роль національних контактних пунктів, підготовка партнерських угод, IP, data management plans. Локалізація міжнародних грантових практик у національному контексті: адаптація, інституційна спроможність та сталий розвиток. Адаптація міжнародних вимог до локальних реалій. Розбудова інституційної спроможності (capacity building). Сталий ефект і exit strategies. Аналіз трансферу практик, capacity needs assessment, дизайн заходів для забезпечення сталості після завершення гранту.

4. Структура навчальної дисципліни

Структура курсу	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
лекції		практ.	сам.р.	
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи грантової діяльності.				
<i>Тема 1. Теоретико-методологічні основи грантової діяльності: поняття, класифікації та парадигми дослідження.</i>				
1.1. Понятійно-термінологічний апарат грантової діяльності: дефініції, класифікації, типології.				
1.2. Методологічні підходи до вивчення грантів: системний, інституційний, трансляційний (knowledge-to-policy).	16	2	2	12
1.3. Парадигми оцінки ефективності грантових програм: програмна логіка (logic model), результатно-орієнтований підхід, системний підхід.				

<p>Тема 2. Концептуальні основи грантознавства та концепції екосистемного підходу до грантового фінансування.</p> <p>2.1. Предмет, об'єкт і межі грантознавства; класифікація грантів.</p> <p>2.2. Екосистемний підхід: донори, посередники, бенефіціари; взаємозв'язки та інформаційні мережі.</p> <p>2.3. Методологічні інструменти дослідження грантових</p>	16	2	2	12
<p>Тема 3. Стратегічне планування грантової активності: формування портфеля проєктів та управління ризиками.</p> <p>3.1. Методологія стратегічного планування для наукових установ та НУО: аналіз середовища, SWOT/PESTEL, формування цілей.</p> <p>3.2. Портфельний підхід до грантоотримування: критерії відбору проєктів, баланс ризик/віддача.</p> <p>3.3. Управління ризиками у грантових проєктах: ідентифікація, кількісна і якісна оцінка, інструменти мінімізації.</p>	16	2	2	12
<p>Тема 4. Оцінка ефективності реалізації грантових проєктів: інструменти, індикатори, методи верифікації.</p> <p>4.1. Методологія оцінювання результатів і впливу: логічна модель, теорія змін, індикатори результатності.</p> <p>4.2. Методи збору й верифікації даних: кількісні (опитування, адміністративні дані, бібліометрія) і якісні (фокус-групи, кейси).</p> <p>4.3. Використання результатів оцінювання в управлінні програмою: adaptive management, learning cycles.</p>	16	2	2	12
<p>Тема 5. Управління мультистейкхолдерними партнерствами у грантових проєктах (модель співпраці «університет - бізнес - громада»).</p> <p>5.1. Моделі партнерства</p> <p>5.2. Управління ролями/відповідальністю.</p> <p>5.3. Інструменти координації й комунікації.</p>	16	2	2	12
<p><i>Разом за змістовним модулем 1</i></p>	80	10	10	60
<p>Змістовий модуль 2. Функціональні аспекти методів та стратегій залучення грантових ресурсів.</p>				
<p>Тема 6. Етика і прозорість у грантовій діяльності: конфлікт інтересів, добросовісність і відкритий доступ.</p> <p>6.1. Етичні стандарти .</p> <p>6.2. Політики відкритого доступу й відкритих даних.</p> <p>6.3. Механізми запобігання конфлікту інтересів.</p>	14	2	2	10
<p>Тема 7. Фінансове адміністрування грантових програм: звітність, аудит, відповідність фінансовим правилам донорів.</p> <p>7.1. Бюджетний цикл.</p> <p>7.2. Ведення звітності і документообіг.</p> <p>7.3. Аудит і внутрішній контроль.</p>	14	2	2	10
<p>Тема 8. Цифрові інструменти для пошуку грантів і менеджменту проєктів: платформи, CRM, системи моніторингу.</p> <p>8.1. Інтернет-платформи пошуку конкурсів.</p>	14	2	2	10

8.2.	Системи управління проектами і документообіг.				
8.3.	Автоматизація звітності та моніторингу.				
Тема 9. Комунікація результатів і стейкхолдер-менеджмент: знання як публічна цінність.					
9.1.	Стратегія поширення результатів.	14	2	2	10
9.2.	КРІ комунікації.				
9.3.	Оцінювання впливу на зацікавлені групи.				
Тема 10. Інтернаціоналізація грантової активності: участь у міжнародних програмах (Horizon Europe, Erasmus+, міжнародні фонди).					
10.1.	Структура і правила основних міжнародних програм.	14	2	2	10
10.2.	Підготовка мультинаціональних консорціумів.				
10.3.	Юридичні й фінансові вимоги.				
<i>Разом за змістовним модулем 2</i>		70	10	10	50
Усього годин		150	20	20	110

5. Теми практичних занять

Назва теми та план заняття	Кількість годин
	Денна форма
<p>Тема 1. Теоретико-методологічні основи грантової діяльності: поняття, класифікації та парадигми дослідження.</p> <p>1.1. Понятійно-термінологічний апарат грантової діяльності: дефініції, класифікації, типології.</p> <p>1.2. Методологічні підходи до вивчення грантів: системний, інституційний, трансляційний (knowledge-to-policy).</p> <p>1.3. Парадигми оцінки ефективності грантових програм: програмна логіка (logic model), результатно-орієнтований підхід, системний підхід.</p> <p><i>Вибіркове опитування за запропонованими питаннями, рефлексія, дискусія, мозковий штурм. Розв'язання практичних завдань (графічний візуал зображення моделей організації), «peer-to-peer».</i></p>	2
<p>Тема 2. Концептуальні основи грантознавства та концепції екосистемного підходу до грантового фінансування.</p> <p>2.1. Предмет, об'єкт і межі грантознавства; класифікація грантів.</p> <p>2.2. Екосистемний підхід: донори, посередники, бенефіціари; взаємозв'язки та інформаційні мережі.</p> <p>2.3. Методологічні інструменти дослідження грантових.</p> <p><i>Вибіркове опитування за запропонованими питаннями, рефлексія, дискусія, мозковий штурм. Розв'язання практичних завдань (графічний візуал зображення моделей організації), «peer-to-peer».</i></p>	2
<p>Тема 3. Стратегічне планування грантової активності: формування портфеля проєктів та управління ризиками.</p> <p>3.1. Методологія стратегічного планування для наукових установ та НУО: аналіз середовища, SWOT/PESTEL, формування цілей.</p> <p>3.2. Портфельний підхід до грантоотримування: критерії відбору проєктів, баланс ризик/віддача.</p> <p>3.3. Управління ризиками у грантових проєктах: ідентифікація, кількісна і якісна оцінка, інструменти мінімізації.</p>	2

<p><i>Вибіркове опитування за запропонованими питаннями, рефлексія, дискусія, мозковий штурм. Розв'язання практичних завдань (графічний візуал зображення моделей організації), «peer-to-peer».</i></p>	
<p>Тема 4. Оцінка ефективності реалізації грантових проєктів: інструменти, індикатори, методи верифікації.</p> <p>4.1. Методологія оцінювання результатів і впливу: логічна модель, теорія змін, індикатори результатності.</p> <p>4.2. Методи збору й верифікації даних: кількісні (опитування, адміністративні дані, бібліометрія) і якісні (фокус-групи, кейси).</p> <p>4.3. Використання результатів оцінювання в управлінні програмою: adaptive management, learning cycles.</p> <p><i>Вибіркове опитування за запропонованими питаннями, рефлексія, дискусія, мозковий штурм. Розв'язання практичних завдань (графічний візуал зображення моделей організації), «peer-to-peer».</i></p>	<p>2</p>
<p>Тема 5. Управління мультистейкхолдерними партнерствами у грантових проєктах (модель співпраці «університет - бізнес - громада»).</p> <p>5.1. Моделі партнерства</p> <p>5.2. Управління ролями/відповідальністю.</p> <p>5.3. Інструменти координації й комунікації.</p> <p><i>Вибіркове опитування за запропонованими питаннями, рефлексія, дискусія, мозковий штурм. Розв'язання практичних завдань (графічний візуал зображення моделей організації), «peer-to-peer».</i></p>	<p>2</p>
<p>Тема 6. Етика і прозорість у грантовій діяльності: конфлікт інтересів, доброчесність і відкритий доступ.</p> <p>6.1. Етичні стандарти .</p> <p>6.2. Політики відкритого доступу й відкритих даних.</p> <p>6.3. Механізми запобігання конфлікту інтересів.</p> <p><i>Вибіркове опитування за запропонованими питаннями, рефлексія, дискусія, мозковий штурм. Розв'язання практичних завдань (графічний візуал зображення моделей організації), «peer-to-peer».</i></p>	<p>2</p>
<p>Тема 7. Фінансове адміністрування грантових програм: звітність, аудит, відповідність фінансовим правилам донорів.</p> <p>7.1. Бюджетний цикл.</p> <p>7.2. Ведення звітності і документообіг.</p> <p>7.3. Аудит і внутрішній контроль.</p> <p><i>Вибіркове опитування за запропонованими питаннями, рефлексія, дискусія, мозковий штурм. Розв'язання практичних завдань (графічний візуал зображення моделей організації), «peer-to-peer».</i></p>	<p>2</p>
<p>Тема 8. Цифрові інструменти для пошуку грантів і менеджменту проєктів: платформи, CRM, системи моніторингу.</p> <p>8.1. Інтернет-платформи пошуку конкурсів.</p> <p>8.2. Системи управління проєктами і документообіг.</p> <p>8.3. Автоматизація звітності та моніторингу.</p> <p><i>Вибіркове опитування за запропонованими питаннями, рефлексія, дискусія, мозковий штурм. Розв'язання практичних завдань (графічний візуал зображення моделей організації), «peer-to-peer».</i></p>	<p>2</p>
<p>Тема 9. Комунікація результатів і стейкхолдер-менеджмент: знання як публічна цінність.</p> <p>9.1. Стратегія поширення результатів.</p> <p>9.2. КРІ комунікації.</p> <p>9.3. Оцінювання впливу на зацікавлені групи.</p>	<p>2</p>

<i>Вибіркове опитування за запропонованими питаннями, рефлексія, дискусія, мозковий штурм. Розв'язання практичних завдань (графічний візуал зображення моделей організації), «peer-to-peer».</i>	
Тема 10. Інтернаціоналізація грантової активності: участь у міжнародних програмах (Horizon Europe, Erasmus+, міжнародні фонди). 10.1. Структура і правила основних міжнародних програм. 10.2. Підготовка мультинаціональних консорціумів. 10.3. Юридичні й фінансові вимоги. <i>Вибіркове опитування за запропонованими питаннями, рефлексія, дискусія, мозковий штурм. Розв'язання практичних завдань (графічний візуал зображення моделей організації), «peer-to-peer».</i>	2
Усього годин	20

6. Самостійна робота

Назва теми та види завдань	Кількість годин
	Денна форма
Тема 1. Теоретико-методологічні основи грантової діяльності: поняття, класифікації та парадигми дослідження. Розгляд грантової діяльності як багатовимірного феномена, що поєднує політичні інструменти, соціально-економічні механізми та організаційно-наукові форми підтримки. Порівняльний аналіз ключових методологічних орієнтирів: системної оптики (інтерпретація суб'єктів грантодіяльності як елементів цілісної донорсько-реципієнтської екосистеми), інституціонального підходу (регулятивні рамки, формальні/неформальні правила конкурсу) та парадигми інтелектуального обміну і ко-продукування знань (Mode 2; knowledge-to-policy). Розкриття аналітичного потенціалу логіки втручання (theory of change, program logic) і сучасних індикативно-метричних підходів. Характеристика мультиметодного дослідницького дизайну: бібліометрія та кількісна аналітика; інтерв'ювання, case study та методологія оцінювання впливу. Класичні концепції: C. Weiss, M. Gibbons, D. Campbell, M. Patton. Вид самостійної роботи: переклад та розгорнуте реферування 1 статті з іноземного джерела за проблематикою дисципліни, виданої не раніше 2019 р. (обсягом не менше 20 000 знаків); вивчення питань, дотичних до проблематики дисципліни, на навчальних платформах відкритих онлайн-курсів (COURSERA, PROMETHEUS) з представленням відповідного сертифікату; участь у міжнародній науково-практичній конференції з опублікуванням тез доповідей на тему, що є прямо дотичною до проблематики дисципліни.	12
Тема 2. Концептуальні основи грантознавства та концепції екосистемного підходу до грантового фінансування. Формування наукового підґрунтя грантознавства як міждисциплінарної галузі, що досліджує структуру, функції та динаміку грантових механізмів у взаємодії з інституціями науки, бізнесу й державного управління. Аналіз грантової екосистеми через призму мережевої взаємодії акторів (донори – адміністратори – реципієнти) та інституційно-трансакційних моделей поведінки. Методологічний інструментарій охоплює системний аналіз, мережеві дослідження (SNA), якісні кейс-підходи (Yin), змішані методи (Creswell). Особливий акцент – на концепціях інноваційних та наукових екосистем, «Triple Helix» (Etzkowitz), відкритої науки. Окреслено еволюцію грантових практик в	12

<p>Україні, становлення термінології «грантознавства» та методику порівняльного аналізу умов і критеріїв конкурсів міжнародних донорів.</p> <p>Вид самостійної роботи: переклад та розгорнуте реферування 1 статті з іноземного джерела за проблематикою дисципліни, виданої не раніше 2019 р. (обсягом не менше 20 000 знаків); вивчення питань, дотичних до проблематики дисципліни, на навчальних платформах відкритих онлайн-курсів (COURSERA, PROMETHEUS) з представленням відповідного сертифікату; участь у міжнародній науково-практичній конференції з опублікуванням тез доповідей на тему, що є прямо дотичною до проблематики дисципліни.</p>	
<p>Тема 3. Стратегічне планування грантової активності: формування портфеля проєктів та управління ризиками.</p> <p>Висвітлено стратегічні принципи організації грантової активності на основі підходів стратегічного менеджменту та портфельної теорії. Обґрунтовано застосування інструментів аналітичної діагностики (SWOT, PESTEL, моделі стейкхолдер-аналізу) та систем ризик-менеджменту (FMEA, матриця ймовірність/наслідки, сценарний аналіз). Розкрито концепцію організаційної готовності до реалізації грантових ініціатив (organizational readiness) та принципи забезпечення сталого впливу після завершення фінансування. Опрацьовано теоретичну базу стратегічного менеджменту (Mintzberg), проєктно-портфельного управління та фінансової стратегічної логіки в управлінні інноваційно-дослідницькими проєктами.</p> <p>Вид самостійної роботи: переклад та розгорнуте реферування 1 статті з іноземного джерела за проблематикою дисципліни, виданої не раніше 2019 р. (обсягом не менше 20 000 знаків); вивчення питань, дотичних до проблематики дисципліни, на навчальних платформах відкритих онлайн-курсів (COURSERA, PROMETHEUS) з представленням відповідного сертифікату; участь у міжнародній науково-практичній конференції з опублікуванням тез доповідей на тему, що є прямо дотичною до проблематики дисципліни.</p>	12
<p>Тема 4. Оцінка ефективності реалізації грантових проєктів: інструменти, індикатори, методи верифікації.</p> <p>Комплексний аналіз моделей mid-term та ex-post оцінювання, побудова логічних матриць (logical framework) та теорії змін для структуризації причинно-наслідкових зв'язків у грантових інтервенціях. Методичні підходи до конструювання SMART-індикаторів та вибору способів верифікації даних. Розгляд бібліометричних і наукометричних методів вимірювання наукового результату (публікаційна активність, цитування). Обґрунтування змішаних методів оцінювання, quasi-experimental designs, participatory evaluation. Огляд ключових міжнародних концепцій оцінювання (Weiss, Patton) і вітчизняних практик аналізу ефективності міжнародної технічної допомоги та локальних грантових програм.</p> <p>Вид самостійної роботи: переклад та розгорнуте реферування 1 статті з іноземного джерела за проблематикою дисципліни, виданої не раніше 2019 р. (обсягом не менше 20 000 знаків); вивчення питань, дотичних до проблематики дисципліни, на навчальних платформах відкритих онлайн-курсів (COURSERA, PROMETHEUS) з представленням відповідного сертифікату; участь у міжнародній науково-практичній конференції з опублікуванням тез доповідей на тему, що є прямо дотичною до проблематики дисципліни.</p>	12
<p>Тема 5. Управління мультистейкхолдерними партнерствами у грантових проєктах (модель співпраці «університет –бізнес - громада»).</p> <p>Стратегічні та операційні принципи формування мультистейкхолдерних партнерств у міжнародних грантових програмах. Проаналізовано вимоги Horizon Europe, Erasmus+, USAID та інших донорів до складу консорціумів, eligibility-критерії, моделі стратегічного планування й механізми дотримання</p>	12

<p>процедурних вимог. Окреслено практику розроблення Gender Equality Plans, Data Management Plans, принципів open science та governance-механізмів. Наведено концепти triple-helix та міжнародного партнерського врядування, особливості управління інтелектуальною власністю, трансфером знань і формуванням інституційної спроможності.</p> <p>Вид самостійної роботи: переклад та розгорнуте реферування 1 статті з іноземного джерела за проблематикою дисципліни, виданої не раніше 2019 р. (обсягом не менше 20 000 знаків); вивчення питань, дотичних до проблематики дисципліни, на навчальних платформах відкритих онлайн-курсів (COURSERA, PROMETHEUS) з представленням відповідного сертифікату; участь у міжнародній науково-практичній конференції з опублікуванням тез доповідей на тему, що є прямо дотичною до проблематики дисципліни.</p>	
<p>Тема 6. Етика і прозорість у грантовій діяльності: конфлікт інтересів, доброчесність і відкритий доступ.</p> <p>Стандарти академічної та проектної доброчесності в грантовому циклі, нормативні вимоги донорських організацій і міжнародні практики забезпечення прозорості. Окреслено політики open science, механізми управління даними (data management), правила роботи з інтелектуальною власністю й вимоги до етичної експертизи досліджень. Проаналізовано регламенти GDPR та локальні нормативи, моделі compliance-контролю та ризики недотримання етичних протоколів.</p> <p>Вид самостійної роботи: переклад та розгорнуте реферування 1 статті з іноземного джерела за проблематикою дисципліни, виданої не раніше 2019 р. (обсягом не менше 20 000 знаків); вивчення питань, дотичних до проблематики дисципліни, на навчальних платформах відкритих онлайн-курсів (COURSERA, PROMETHEUS) з представленням відповідного сертифікату; участь у міжнародній науково-практичній конференції з опублікуванням тез доповідей на тему, що є прямо дотичною до проблематики дисципліни.</p>	10
<p>Тема 7. Фінансове адміністрування грантових програм: звітність, аудит, відповідність фінансовим правилам донорів.</p> <p>Систематизація підходів до бюджетування грантових проєктів, включно з визначенням прямих та непрямих витрат, cost-sharing/co-funding, правилами прийнятності (eligible costs) та методами внутрішнього фінансового контролю. Розглянуто принципи фінансового аудиту, формування звітів і роботу з коливанням валютних курсів. Деталізація стандартів фінансової відповідності програм Horizon Europe, USAID, ЄС; використання ERP/PM-систем для управління коштами; структуру фінансових додатків та методичні засади контролю витрат.</p> <p>Вид самостійної роботи: переклад та розгорнуте реферування 1 статті з іноземного джерела за проблематикою дисципліни, виданої не раніше 2019 р. (обсягом не менше 20 000 знаків); вивчення питань, дотичних до проблематики дисципліни, на навчальних платформах відкритих онлайн-курсів (COURSERA, PROMETHEUS) з представленням відповідного сертифікату; участь у міжнародній науково-практичній конференції з опублікуванням тез доповідей на тему, що є прямо дотичною до проблематики дисципліни.</p>	10
<p>Тема 8. Цифрові інструменти для пошуку грантів і менеджменту проєктів: платформи, CRM, системи моніторингу.</p> <p>Аналітичний огляд міжнародних платформ пошуку грантів (EU Funding & Tenders Portal, Cordis, Grants.gov) та можливостей їх інституційної інтеграції. Розкрито методи налаштування CRM-систем для управління заявками, трекінгу грантових циклів і взаємодії зі стейкхолдерами. Висвітлено застосування BI-інструментів до оцінювання результативності та моніторингу впливу. Окрему</p>	10

<p>увагу приділено стратегіям фандрейзингу, правилам видимості (visibility rules), проєктним комунікаціям та цифровим форматам звітності.</p> <p>Вид самостійної роботи: переклад та розгорнуте реферування 1 статті з іноземного джерела за проблематикою дисципліни, виданої не раніше 2019 р. (обсягом не менше 20 000 знаків); вивчення питань, дотичних до проблематики дисципліни, на навчальних платформах відкритих онлайнних курсів (COURSERA, PROMETHEUS) з представленням відповідного сертифікату; участь у міжнародній науково-практичній конференції з опублікуванням тез доповідей на тему, що є прямо дотичною до проблематики дисципліни.</p>	
<p>Тема 9. Комунікація результатів і стейкхолдер-менеджмент: знання як публічна цінність.</p> <p>Опрацьовано підходи до dissemination & exploitation політик, медіакомунікацій і трансферу знань у практику. Проаналізовано ризики грантової діяльності (операційні, фінансові, контекстуальні) та методи їх кількісної і якісної оцінки. Розкрито методи формування risk register, сценарного планування та бюджетного stress-testing. Висвітлено логіку формування міжнародних консорціумів, правила взаємодії між партнерами, структури врядування та порядок урегулювання конфліктів у проєктах.</p> <p>Вид самостійної роботи: переклад та розгорнуте реферування 1 статті з іноземного джерела за проблематикою дисципліни, виданої не раніше пізніше 2019 р. (обсягом не менше 20 000 знаків); вивчення питань, дотичних до проблематики дисципліни, на навчальних платформах відкритих онлайнних курсів (COURSERA, PROMETHEUS) з представленням відповідного сертифікату; участь у міжнародній науково-практичній конференції з опублікуванням тез доповідей на тему, що є прямо дотичною до проблематики дисципліни.</p>	10
<p>Тема 10. Інтернаціоналізація грантової активності: участь у міжнародних програмах (Horizon Europe, Erasmus+, міжнародні фонди).</p> <p>Системний аналіз процедурних вимог програм Horizon Europe, Erasmus+ та інших фондів. Розкрито роль національних контактних пунктів, структуру партнерських угод, вимоги до управління інтелектуальною власністю та даними. Окреслено підходи до локалізації міжнародних грантових моделей в українському контексті: нарощування інституційної спроможності, оцінка потреб (capacity needs), забезпечення сталості проєктних результатів та формування exit-strategies. Проаналізовано механізми трансферу міжнародних практик у національні інституції.</p> <p>Вид самостійної роботи: переклад та розгорнуте реферування 1 статті з іноземного джерела за проблематикою дисципліни, виданої не раніше 2019 р. (обсягом не менше 20 000 знаків); вивчення питань, дотичних до проблематики дисципліни, на навчальних платформах відкритих онлайнних курсів (COURSERA, PROMETHEUS) з представленням відповідного сертифікату; участь у міжнародній науково-практичній конференції з опублікуванням тез доповідей на тему, що є прямо дотичною до проблематики дисципліни.</p>	10
<p>Усього годин</p>	110

7. Методи навчання

Методи організації навчання: лекції проблемного характеру, лекція-диспут із обговоренням проблемних питань та аргументацією позицій, практичні заняття, консультації, індивідуальне завдання (реферат), самостійна робота, написання модульної контрольної роботи, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами. **Загальні методи навчання:**

проблемного викладу, інформаційно-рецептивний, репродуктивний, евристичний; проблемно пошуковий, дослідницький, спонукальний. **Спеціальні методи навчання:** кейс метод, робота в малих групах, вирішення аналітичних, ситуаційних та творчих завдань, презентації, модульне навчання, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань. Елементи і прийоми: критичне мислення, рефлексія, дискусія, мозковий штурм, тренінг, колаборативне та інтерактивне навчання, індивідуальне опанування, діалогово-комунікаційні та медіа прийоми, інтерактивні та електронні методи, зокрема, «peer-to-peer».

8. Форми контролю і методи оцінювання

(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Рейтингова система оцінювання за участь у дискусійному обговоренні проблемних питань, виконання аналітичних та ситуаційних завдань, виконання модульної контрольної роботи та індивідуального завдання в формі реферату. Підсумковий контроль результатів навчання та компетентностей здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення заліку.

Підсумковий контроль у формі заліку проводиться для всіх без винятку здобувачів вищої освіти (незалежно від сумарної кількості балів, отриманих за результатами поточного та/або періодичного контролю за семестр). До підсумкового контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види обов'язкових робіт, передбачених робочою програмою.

Загальна підсумкова оцінка (сума балів) з навчальної дисципліни складається з оцінки поточного контролю результатів навчання впродовж семестру та оцінки результатів навчання при проведенні контрольних заходів під час підсумкового контролю. Максимальну кількість балів за поточний та періодичний контроль і під час підсумкового контролю визначає викладач.

У рамках здійснення поточного контролю передбачено обов'язкове виконання контрольних робіт за двома змістовними модулями. Контрольна робота за змістовим модулем здійснюється у формі письмових тестових завдань після завершення вивчення навчального матеріалу кожного змістового модуля. Тестові письмові завдання для модульних контрольних робіт складаються з 25 тестових завдань і відповідають змісту навчального матеріалу модуля. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання здобувач отримує 0,2 бала, що у підсумку складає 5 балів.

Максимальна кількість балів за результати виконання індивідуальних завдань (здобувач обирає не більше 2-х завдань упродовж семестру) – 10 балів (5 балів за одне завдання).

Оцінка здобувача PhD залежить від:

- 1) володіння теоретичним матеріалом;
- 2) обґрунтування позицій під час розгляду теми заняття;
- 3) виконання індивідуального завдання (підготовка есе);
- 4) дотримання технічних вимог до оформлення роботи (есе);
- 5) комунікативні здібності, що проявляються у вмінні презентувати результати власного дослідження аудиторії.

9. Питання для підсумкового контролю

1. Теоретична природа грантової діяльності як політичного феномена.
2. Грантова діяльність як соціально-економічний інструмент підтримки інновацій.
3. Грантова діяльність як об'єкт науково-організаційного аналізу.
4. Застосування системного підходу для інтерпретації взаємодії донор–реципієнт.
5. Інституціональні рамки грантових програм як чинник організації конкурсних процедур.
6. Роль нормативних структур у формуванні правил грантової взаємодії.
7. Парадигма трансляції знань knowledge-to-policy у контексті Mode 2.
8. Використання теорії зміни (theory of change) для опису логіки інтервенції гранту.
9. Метричні підходи до вимірювання результативності грантових програм.
10. Мультиметодність як основа сучасних оцінювальних досліджень у грантовій діяльності.
11. Біометричні й бібліометричні показники як індикатори ефективності наукових грантів.
12. Кейс-метод як інструмент якісного аналізу грантових процесів.
13. Аналітичні можливості глибинних інтерв'ю у дослідженні практик грантотримувачів.
14. Внесок Carol H. Weiss у становлення theory of change та теоріє-орієнтованого оцінювання.
15. Теоретичні засади Mode 2 за Michael Gibbons у контексті грантової науки.
16. Методологічні підходи Donald T. Campbell у галузі оцінювання соціальних програм.
17. Принципи utilization-focused evaluation у концепції Patton.
18. Інтерпретація грантової діяльності як сукупності взаємопов'язаних інституційних практик.
19. Роль наукометричних підходів у визначенні впливу грантових програм на розвиток науки.
20. Структура логіки втручання: вхідні ресурси, результати, вплив.
21. Грант як соціально-економічний інструмент стимулювання суспільного розвитку.
22. Елементи грантової екосистеми та їх функціональні взаємозв'язки.
23. Роль мережевого аналізу у вивченні взаємодії донорів, адміністраторів і бенефіціарів.
24. Інституціональний підхід до дослідження «правил гри» в грантових програмах.
25. Трансакційна теорія у поясненні процедур відбору та фінансування.
26. Системний аналіз як метод дослідження грантової екосистеми.
27. Мережевий аналіз (SNA) як метод вимірювання структур соціальних зв'язків у грантових програмах.
28. Case study (за Yin) у контексті вивчення інституційних практик грантової підтримки.

29. Змішані методи (Creswell) у дослідженнях грантової політики.
30. Концепція «Triple Helix» Etzkowitz у вивченні інноваційних екосистем.
31. Роль відкритої науки у трансформації механізмів грантового фінансування.
32. Інноваційні екосистеми як середовище формування наукових грантів.
33. Місце грантової підтримки у національних інноваційних системах.
34. Розвиток вітчизняного терміна «грантознавство».
35. Еволюція грантових практик в Україні.
36. Методологія аналізу конкурсної документації донорів.
37. Порівняльне дослідження критеріїв відбору грантових заявок.
38. Методи оцінки впливу грантових програм на локальному рівні.
39. Роль адміністративних механізмів у забезпеченні прозорості відбору.
40. Функціональна логіка екосистемного підходу у грантовому менеджменті.
41. Портфельна теорія у формуванні портфеля грантових проєктів.
42. Інструменти SWOT-аналізу у плануванні грантової діяльності.
43. PESTEL-аналіз у визначенні зовнішніх факторів для організацій – заявників.
44. Аналіз зацікавлених сторін у стратегічному менеджменті грантів.
45. Управління ризиками грантової діяльності за моделлю FMEA.
46. Використання матриці «вірогідність × наслідок» у оцінці ризиків.
47. Сценарне планування як механізм прогнозування ризикових умов.
48. Концепція organizational readiness у грантовому процесі.
49. Принципи сталості результатів після завершення грантового фінансування.
50. Підходи Mintzberg до розуміння стратегій у контексті грантового менеджменту.
51. Теорія портфельного управління проєктами у сфері грантів.
52. Фінансова стратегія як основа ефективного управління грантовим портфелем.
53. Взаємозв'язок між організаційною спроможністю та успішністю грантової активності.
54. Інструменти оцінювання стратегічної позиції у грантовій конкуренції.
55. Принципи оптимального розподілу ресурсів між грантовими ініціативами.
56. Mid-term оцінювання як етап контролю реалізації проєкту.
57. Ex-post оцінювання як основа аналізу впливу програми.
58. Використання logical framework у плануванні й верифікації результатів.
59. SMART-індикатори як інструмент кількісної та якісної оцінки.
60. Методи збору даних для верифікації результатів грантів.
61. Бібліометричний аналіз результатів наукових грантів.
62. Комбіновані методи (mixed methods) у оцінюванні впливу грантових програм.
63. Utilization-focused evaluation як підхід до формування корисних результатів оцінювання.
64. Theory-based evaluation у структурі наукових досліджень.

65. Сучасні методологічні тенденції у журналах з дослідження оцінювання грантів.
66. Українські практики оцінювання міжнародної технічної допомоги.
67. Оцінка ефективності грантової підтримки органів місцевого самоврядування.
68. Побудова логіки результатів через theory of change.
69. Вибір індикаторів із використанням кількісних методів вимірювання.
70. Якісні методи оцінки впливу грантових програм.
71. Зовнішня оцінка як форма незалежного аудиту грантових результатів.
72. Внутрішня оцінка як інструмент організаційного контролю.
73. Quasi-experimental design у вивченні результативності програм.
74. Case study як метод аналізу ефективності грантів.
75. Participatory evaluation як підхід до залучення стейкхолдерів.
76. Стратегії залучення міжнародних грантів у контексті Horizon Europe.
77. Методологія портфельного менеджменту у мультистейкхолдерських ініціативах.
78. Аналіз compliance-чинників (eligibility) у грантових програмах.
79. Розробка Gender Equality Plans як вимога Horizon Europe.
80. Формування Data Management Plans у контексті відкритої науки.
81. Транснаціональні партнерства як основа для міжнародних консорціумів.
82. Стандарти підготовки грантових заявок згідно з методиками Horizon.
83. Процедури фінансового моніторингу у проектах за підтримки USAID.
84. Практики адаптації українських інституцій до європейських грантових вимог.
85. Модель Triple Helix у формуванні партнерських мереж.
86. Управління інтелектуальною власністю у міжнародних грантових проєктах.
87. Трансфер знань як механізм інноваційного розвитку партнерств.
88. Організаційні угоди у консорціумах міжнародних проєктів.
89. Управління конфліктами у проєктних партнерствах.
90. Партнерське управління як механізм координації багатосторонніх акторів.
91. Принципи доброчесності в процесах грантрайтингу.
92. Нормативні підходи донорів до забезпечення етики грантів.
93. Open science як вимога грантових програм.
94. Етичні вимоги до дослідницьких і практичних грантових проєктів.
95. Data management як складова етичної відповідальності.
96. Інтелектуальна власність у контексті грантової діяльності.
97. Механізми compliance у грантовому менеджменті.
98. GDPR і локальні норми у регуляції дослідницької діяльності.
99. Політики відкритого доступу як стандарти відкритої науки.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Змістовний модуль 1					Змістовний модуль 2										Середні оцінка за семестр (1+2+...+17)/17	Підсумкова оцінка		
Практичні роботи					МКР1	Індив. сам. завдання по Т1	Індив. сам. завдання по Т2	Практичні роботи					МКР1	Індив. сам. завдання по Т6			Індив. сам. завдання по Т8	Залік
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5				Т6	Т7	Т8	Т9	Т10			Т11	Т12		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	100

Примітка: 20 – коефіцієнт переведення з 5-бальної шкали у 100-бальну при складанні заліку.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи) практики	для заліку
90–100	Відмінно	Зараховано
75–89	Добре	
60–74	Задовільно	
до 60	Незадовільно	Не зараховано

11. Рекомендована література

Основна

- Берковський В. Г. Грантова політика в сфері культури та креативних індустрій: теорія експертизи й звітності. Електронна бібліотека НАКККіМ, 2023. URL: <https://surl.li/sgzbpqx>.
- Вовк І., Петренко С. Інструментарій оцінки ефективності грантових програм у процесах децентралізації. *Інвестпроєкт. Менеджмент і розвиток територій*. 2024. с. 12–28. URL: <https://surl.lu/hfntnq>.
- Дяченко С. А. Застосування моделі Triple Helix як чинника стимулювання інноваційного підприємництва на регіональному рівні. *Вісник КНТУ*. 2024. с. 34–49. URL: <https://surl.lt/ucwfrq>.
- Кобеля-Звір М. Я. Грантознавство як галузь знань про гранти. *Сталий розвиток економіки*. № 3 (50), 2024. с. 12–18. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-10>.
- Кобеля-Звір М. Я. Методологічні підходи до формування описової частини грантової заявки. *Сталий розвиток економіки*. № 1 (46), 2023, с. 71–78. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2023-46-9>.
- Кононов А. О., Куц Л. А. Як написати грант : консультація. Київ: Нац. б-ка України для дітей. 2020. 16 с. URL: <https://surl.li/juzkprz>.

7. Олексій М. Оцінювання ефективності наукових грантів: кількісні й бібліометричні підходи. CEUR Workshop Proceedings, 2023. URL: <https://surl.li/fpavvx>.
8. Трофименко А. М. Від соціальної відповідальності до моделі Civic University: досвід і перспективи для України. *Ukrainian Local Studies Journal*. 2023, с. 55–72. URL: <https://surl.li/oanlgn>.
9. Чмир О. С. Розвиток в Україні ресурсів, заснованих на знаннях: роль відкритої науки. *Наукові праці НТІ*. 2021, с. 35–48. DOI: <http://doi.org/10.35668/2520-6524-2021-4-04>.

Додаткова

10. Аналітичний звіт: Методики аудиту грантових проєктів для місцевих органів влади (2022–2024). REICST. URL: <https://surl.li/brnpzt>.
11. Харківська О. (упор.). Основи грантрайтингу та управління проєктом: навч. посіб. Київ, 2021. 48 с. URL: <https://surl.lt/kcezse>.
12. Хаустова В. Є. (ред.). Інтеграція освіти та науки в Україні на базі моделі «університет майбутнього». Харків: ФОП Лібуркіна Л. М., 2021. 424 с. URL: <https://surl.li/orwtgh>.
13. Методичні підходи до реалізації та оцінювання міжнародних грантових проєктів у сфері науки та інновацій: аналітичний збірник. Київ, 2024. 48 с. URL: <https://surl.lt/kgilpo>.
10. Творчий центр «ТЦК». Посібник з підготовки та подання заявок на участь у конкурсі грантів (GIZ). Київ, 2022. 28 с. URL: <https://surl.cc/rhhtwc>.
10. Навчально-методичний посібник «Як отримати грант. Методика та стратегія залучення грантових ресурсів». Chaszmin, 2022. URL: <https://surl.li/iomqnn>.
11. Кравчук І. І., Шевчук А. В. Функції, методи та механізми управління проєктами у віртуальних командах. *Ефективна економіка*. № 9, 2024. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.9.11>.
12. Кравчук І. І., Бездітко О. Є., Желєзніков О. М. Комунікативний менеджмент логістичного забезпечення дистрибуційних мереж в агробізнесі. *Ефективна економіка*. № 10, 2024. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.10.17>.
13. Збірник «Відкрита наука та інновації в Україні». Державна національна технічна бібліотека України, 2022. URL: <https://surl.li/hwjvbj>.
17. Координаційні матеріали щодо реалізації СВНЕ / Erasmus+. Збірник методик, 2023. URL: <https://surl.li/jedpur>.
18. Костецька І. Application of Strategic Planning in Rural Development. *Baltic Journal*, 2023. URL: <https://surl.cc/owwtup>.
19. Луговий В. Теоретичні основи підвищення дослідницької спроможності університетів України в контексті імплементації концепції «Відкрита наука»: аналітичний препринт. 2021. 206 с. URL: <https://surl.cc/gkvrpu>.
20. Grant Funding as a Tool for the Development of Territorial Communities. ResearchGate, 2025. URL: <https://surl.lt/fpucwj>.

21. Belcher B. M., et al. Indicators for monitoring and evaluating research-for-development: A review and guidance for selection. *Research Evaluation*. 2024. DOI/URL: <https://surl.li/prifae>.
22. Cai Y., Etzkowitz H. The Triple Helix model and the future of innovation. – *Triple Helix Journal*. 2021. DOI/URL: https://brill.com/view/journals/thj/8/2/article-p217_1.xml.
23. Esponda G. M., et al. Lessons from a theory of change-driven evaluation of a global funding portfolio. – *Global Health Action / BMC/PMC*. – 2021. – URL (PMC): <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC7913430/>.
24. Gallo S. A., et al. A new approach to grant review assessments: score, then rank. *Research Integrity and Peer Review*. 2023. DOI/URL: <https://surl.li/locmxd>.
25. Jovanović M., et al. Towards a Triple Helix based efficiency index of innovation systems. *Scientometrics*. 2022. DOI/URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11192-022-04304-x>.
26. Weidmann A. E., Gill D. How to write a successful grant application / *BMJ Open* (commentary). 2023. URL (PMC): <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC10250258/>.

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки для практичних занять з дисципліни «Методика та стратегія залучення грантових ресурсів» для здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент / І. Кравчук. Житомир: Поліський національний університет. 2024. 35 с.